

УДК 378.147.016:687.01(043.3)

Бусленко О. М.

ДИЗАЙНЕРСЬКИЙ КОНКУРС ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ДИЗАЙНЕРА КОСТЮМА

У статті аналізується вплив досвіду конкурсної діяльності на підвищення конкурентоспроможності майбутнього дизайнера костюма. Позааудиторна діяльність студентів, які готуються до участі у професійних конкурсах дизайну, вважається ефективним фактором, що сприяє формуванню незалежності, творчої активності майбутніх дизайнерів костюма, їх ранньої адаптації в професійному середовищі модної індустрії. Ресурси проектної діяльності є основою професійних змагань як засобу формування ключових професійних та загальних культурних компетенцій.

Ключові слова: дизайнер костюма, конкурсна діяльність, дизайн, професійна компетенція

Одним із найважливіших етапів навчання майбутніх дизайнерів є проектна діяльність, оскільки поряд із традиційними видами навчальної діяльності (пізнавальної і теоретичної) містить елементи практичної професійної діяльності, має особисту і суспільної значущості, сприяє успішному оволодінню професією. Взагалі, поняття дизайнерської і проектної діяльності дуже близькі один одному, тому метод проектів, активно застосовується останнім часом в освітній практиці, для дизайн-освіти є основним.

Питання дизайну, дизайнерської діяльності з'ясовано в дослідженнях вітчизняних науковців (Є. Антонович, А. Бойчук, В. Даниленко, Т. Мала, В. Прусак, О. Хмельовський, В. Щербина) і зарубіжних дослідників (Ю. Бундіна, Н. Воронов, В. Глазичев, А. Кісельова, А. Моль, С. Хан-Магомедов). Розкрито різноманітні аспекти підготовки і професійної діяльності дизайнера (С. Алексєєва, Т. Єременко, Т. Козак, О. Трошкін, О. Фурса, А. Чебикін). Досліджено проблему професійної підготовки майбутніх фахівців: розроблення та впровадження сучасних педагогічних технологій професійної підготовки фахівців (С. Сисоєва, В. Беспалько), організації навчального процесу у ВНЗ (С. Архангельський, І. Тихонов); принципів, форм та методів навчання (З. Бакум, В. Бондар, І. Харламов); концептуальних основ професійно-художньої освіти (В. Радкевич, О. Рудницька).

Вимоги сучасного суспільства до фахівців усіх царин дизайну, зокрема дизайну одягу, вимагають нового підходу до формування їхньої професійної компетентності. Така підготовка фахівців можлива лише за допомогою формування позитивної навчальної мотивації, що забезпечується впровадженням у навчальний процес інноваційних педагогічних технологій,

з-поміж яких особливе місце посідають проектні [2; 4].

Метод проектів – педагогічна технологія, орієнтована на застосування і придбання нових знань шляхом самоорганізації та самоосвіти студентів. Проектування є одним з аспектів творчості людини і засновано на плануванні, прогнозуванні, прийнятті рішень, розробці, науковому дослідженні. Проектування (створення проекту), передбачає пошук ідеї, задуму, його розробку, а потім, його реалізацію в матеріалі.

Поряд із гуманітарною і технічною, проектну культуру трактують як “третю культуру”, що має інтегративну сутність. На початку 70-х років ХХ століття Б. Арчер визначив проектну культуру як сукупний досвід матеріальної культури та сукупність досвіду, навичок та розуміння, яке втілено в мистецтві планування винаходу, створення та виконання. Як зазначає В. Фадько, “у сучасній розвинутій проектній культурі проектування – це один із полюсів горизонтального трикутника: “теорія” – “проектування” – “практика” [7, с. 18].

В основі проектного навчання лежить розвиток пізнавальних навичок студентів, умінь самостійно структурувати й актуалізувати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, вміння бачити й успішно вирішувати будь-яку проектну задачу. За визначенням Ю. Загуменнова, проектна діяльність – це самостійна навчальна діяльність студентів на основі особистісного вибору щодо пізнавальних або практичних завдань у нестандартних ситуаціях. Під час проектної діяльності проявляється раціональне сполучення теоретичних знань і практичних дій при вирішенні конкретної проблеми, використовується сукупність проблемних, дослідницьких, практичних методів роботи, за своєю сутністю завжди творчих [1, с. 37].

Володіння проектною діяльністю передбачає: уміння формулювати суть проектного задуму з урахуванням практичних задач; уміння розробляти план реалізації проектного задуму; навички відбору та аналізу інформації з теми проекту; уміння знаходити можливі шляхи вирішення проектних завдань і реалізовувати найбільш раціональний з них; навички публічної презентації готового проекту; здатність критично оцінювати результати і коригувати свої дії в рамках проектного задуму.

На думку багатьох дослідників, оволодіння основами професійної діяльності дизайнера в процесі проектної роботи доставляє студентам творче задоволення, почуття самореалізації, залучення до нової культури. Теоретичні та практичні аудиторні заняття сприймаються ними як рутину, а проектні форми роботи – як креативна діяльність [3, с. 178].

Починаючи з 90-х років минулого століття все більш помітну роль в розвитку української дизайн-освіти стали грати студентські конкурси молодих дизайнерів і модельєрів різного рівня. Будучи свого роду сполучною ланкою між теорією і практикою, середовищем взаємодії різних шкіл, методик і поколінь дизайнерів, такі конкурси стали частиною освітньої

системи, що сприяє впровадженню компетентнісної моделі в дизайн-освіті. В процесі створення колекції та підготовки її до участі в конкурсному показі активно формуються професійні компетенції дизайнерів.

Мета стаммі полягає в окресленні ключових професійних компетенцій майбутнього дизайнера костюма, які формуються через участь у професійних дизайнерських конкурсах.

Участь в конкурсах розглядається як позааудиторна самостійна діяльність студентів, яка здійснюється поза навчальним планом. Разом з тим, вона включає в себе всі види професійної діяльності: дослідницьку, аналітичну, проектну діяльність, творчість у всій його різноманітності, дозволяючи формувати надзвичайно широкий спектр професійно-значущих якостей майбутнього дизайнера. Крім того, необхідність громадської думки результатів своєї роботи дає студентам можливість адекватно оцінювати свій професійний рівень, розширювати кругозір, розвивати комунікативні та організаторські здібності, що значно сприяє підвищенню якості дизайнерської підготовки в цілому [5; 6].

Існують конкурси різних рівнів – регіональні і міжрегіональні, всеукраїнські, міжнародні. Деякі проходять в рамках сезонних виставок, ярмарок або тижнів мистецтв. Щорічно у межах міжнародного фестивалю моди Kyiv Fashion, проходить конкурс модного одягу “Автограф”. Міжнародний конкурс молодих дизайнерів “Печерські каштани” проводиться з метою реалізації творчого потенціалу студентів-дизайнерів. Міжнародний конкурс молодих дизайнерів одягу New Fashion Zone – це соціальний проект для розвитку і просування молодих дизайнерів в Україні. Всеукраїнський конкурс молодих дизайнерів одягу “Погляд у майбутнє” проходить під егідою Української Ради Моди (Ukrainian Fashion Council), Всеукраїнський конкурс молодих дизайнерів “Start Fashion” проводиться щорічно в межах Міської програми інвестиційної діяльності та іміджевих проектів тощо.

Кожен конкурс має власну специфіку та різний перелік номінацій: *pret-a-porter* (повсякденний одяг), етностиль, авангард, перформанс тощо. Критерії оцінки студентських робіт, що виставляються на конкурс, також можуть бути різними, проте найбільш поширеними є: відповідність колекції обраній номінації; відповідність сучасним тенденціям моди; новизна ідеї; виразність художнього образу; оригінальність конструкторсько-технологічних рішень; комерційна привабливість колекції.

Участь в конкурсі вимагає від студента мобілізації всіх сил, інтеграції знань з різних областей (історія костюма, теорія проектування, матеріалознавство, конструювання та моделювання, технологія швейних виробів, економіка тощо), ставить перед необхідністю шукати та приймати швидкі рішення, що провокує активний розвиток професійно-особистісних якостей майбутнього дизайнера.

Спробуємо проаналізувати, яким чином конкурсна діяльність впливає

на формування ключових професійних компетенцій дизайнера. Схарактеризуємо основні професійні компетенції дизайнера костюма й окреслимо основні показники сформованості цих компетенцій.

Перша професійна компетенція дизайнера костюма полягає у вмінні аналізувати й визначати вимоги до дизайн-проекту; складати детальну специфікацію вимог до дизайн-проекту; бути здатним синтезувати набір можливих рішень задач або підходів до виконання дизайн-проекту; науково обґрунтувати свої пропозиції (ПК 1). Відповідно показником сформованості цієї компетенції для дизайнера костюма є здатність: виокремити проблему; зібрати інформацію про існуючі аналоги і прототипи об'єкта проектування; формулювати мету проектування; сформулювати концепцію проекту; скласти індивідуальний план; визначити необхідні ресурси для реалізації задуму; виробити пропозиції щодо вирішення проекту; відібрати найбільш оригінальні ідеї.

Наступна професійна компетенція дизайнера костюма проявляється у володінні малюнком, умінні використовувати малюнки в практиці складання композиції та переробкою їх у напрямку проектування будь-якого об'єкта; володінні принципами відбору техніки виконання певного малюнка; навичками лінійно-конструктивної побудови і основ академічного живопису; прийомами макетування та моделювання; прийомами роботи з кольором і колірними композиціями (ПК 2). Показником сформованості цієї компетенції є якість виконання ескізів ("графічна зрілість"); ступінь сформованості навичок формоутворення; наявність авторського стилю.

Однією із важливих професійних компетенцій дизайнера костюма є спроможність розробляти проектну ідею, яка засновується на концептуальному, творчому підході до вирішення дизайнерського завдання; а також володіння різноманітними прийомами гармонізації форм, структур, комплексів і систем; комплекс функціональних, композиційних рішень (ПК 3). Здатність до міждисциплінарного синтезу знань; до розвитку проектної ідеї є показником сформованості цієї компетенції.

Здатність до конструювання предметів, товарів, промислових зразків, колекцій, комплексів, споруд, об'єктів; до підготовки повного набору документації з дизайн-проекту для його реалізації; здійснення основних економічних розрахунків проекту є наступною невід'ємною професійною компетенцією дизайнера костюма (ПК 4). Сформованість вищезазначеної компетенції вбачаємо у здатності орієнтуватися у різноманітні властивостей текстильних матеріалів; володінні різними методиками побудови модельної конструкції; здатності запропонувати кілька можливих методів обробки з урахуванням властивостей матеріалів, що використовуються; ефективності конструкторських технологічних рішень; точності економічних розрахунків.

Ще одним із важливих видів професійної компетенції дизайнера костюма є здатність розбиратися у функціях і завданнях установ і організацій, фірмах, структурних підрозділах, які займаються питаннями

дизайну; бути готовим до користування нормативними документами на практиці (ПК 5). Здатність спланувати і організувати роботу підприємства легкої промисловості є показником сформованості цієї професійної компетенції дизайнера костюма.

Останнім видом професійної компетенції є орієнтування на викладацьку діяльність у загальноосвітніх навчальних закладах, освітніх установах середньої професійної освіти і додаткової освіти; здатність планувати навчальний процес, виконувати методичну роботу, самостійно читати лекції або проводити практичні заняття (ПК 6). Сформованість цієї компетенції вбачаємо у здатності зацікавити дітей і залучити до участі в розробці проекту; вмінні у дохідливій формі навчити основам композиції, колірної гармонії, основам виготовлення одягу; розподіляти ролі й організувати підготовку до дефіле, спланувати та відпрацювати з дітьми показ моделей.

Далі розглянемо ресурси проектної діяльності в рамках конкурсу для формування зазначених компетенцій.

1. Ще до прийняття рішення про участь у конкурсі, для оцінки своїх шансів на перемогу, студенту необхідно детально ознайомитися з форматом і специфікою конкретного конкурсу, набором номінацій, критеріями оцінки, складом журі, провести аналіз колекцій, які ставали призерами цього конкурсу раніше тощо. На підставі цих відомостей формулюється концепція проекту, складається індивідуальний план і визначаються ресурси, необхідні для реалізації задуму, конкретизуючи, таким чином, набір необхідних для успіху вимог до проекту (ПК-1). Критерії оцінки конкурсних робіт (новизна ідеї; оригінальність конструкторсько-технологічних рішень) спочатку припускають, що конкурсна колекція повинна бути нестандартною, тобто зіштовхують студента з необхідністю мислити нетривіально, дивувати різноманіттям можливих рішень, що, в свою чергу, тренує професійну винахідливість, здатність генерувати незвичайні ідеї, вносити оригінальні пропозиції щодо вирішення проблемних ситуацій (ПК-1). Участь в конкурсах передбачає більш глибоке та всебічне опрацювання проблеми, ніж це передбачено навчальною програмою, оскільки необхідно не просто знайти рішення дизайнерського завдання, а зробити це краще і швидше за інших учасників конкурсу. Такий "змагальний режим" спонукає студента до більш активної і цілеспрямованої діяльності з пошуку і вивчення додаткового матеріалу, встановленню міждисциплінарних зв'язків, прагненні розширювати кругозір, самостійно заповнювати відсутні відомості з теми проекту, що відповідає ПК-1.

2. Виконання конкурсного проекту в матеріалі передує величезний обсяг ескизування – пошук переконливого способу, безліч творчих, робочих і технічних замальовок. Чистовий ескізний варіант проекрованої колекції, як правило, заздалегідь відправляється організаторам на відбірковий тур конкурсу. Графічна зрілість, яка формується в процесі виконання ескізів, і

яка формулюється здатністю автора до загостреного сприйняття цілісності композиції, її відсутніх і “зайвих” елементів, композиційної дисгармонії, а також вибором графічної техніки зображення, що дозволяє переконливо передати образність, особливості силуетного, конструкторського й технологічного, колірною рішення костюма, фактуру матеріалів, що застосовуються, відноситься до показників сформованості ПК-2. Один з головних критеріїв оцінки конкурсних робіт – їх відповідність модним тенденціям, які в першу чергу відбиваються в зміні об’ємно просторових форм костюма. Здатність автора “вловлювати” і творчо переробляти ці тенденції, (тобто його навички формоутворення), активно формується в процесі проектування конкурсної колекції і наочно проявляється в моделях. Стильові напрями, в рамках яких робота дизайнера найбільш природна і успішна, поступово формують авторський стиль, наявність якого також є показником, відповідним ПК-2. Сформованість авторського стилю дає дизайнерові можливість знайти власну творчу нішу для реалізації себе як фахівця в майбутньому.

3. Логіка розвитку теми колекції вимагає розкривати проектні образи поступово, кожен раз “повертаючи об’єкт новою гранню” і відкриваючи його з якісно нової сторони, що має пряме відношення до формування здібностей до розробки проектної ідеї, створення комплексу функціональних і композиційних рішень, а отже і до формування ПК-3. Успішність конкурсної роботи безпосередньо залежить від здатності студента до ефективного використання власного багажу знань і досвіду, синтезу і рекомбінації знань з безлічі дисциплін (історія костюма, теорія проектування, матеріалознавство, конструювання та моделювання, технологія швейних виробів, економіка тощо).

4. Критерії оцінки конкурсних робіт майже завжди враховують якість технічного виконання моделей, відповідність матеріалу – його пластичних властивостей, кольору і фактури образу, заявленому в ескізі, відповідність режимів і способів обробки використовуваних матеріалів. Часто студенти тільки в процесі створення конкурсної колекції можуть отримати унікальні навички роботи з різними тканинами – підготувати до розкрою, виконати розкладку лекал, з урахуванням напрямку нитки основи, напрямки ворсу, виконати підгонку малюнка тощо, підвищуючи тим самим свою технічну грамотність, що також відповідає ПК-4. Конкурсна діяльність не передбачає складання повного пакету технічної документації на моделі колекції, проте в процесі її створення активно формуються її окремі частини: навички роботи з швейним обладнанням, підготовки виробу до примірки та її проведення, складання портфолію і калькуляції на виріб.

5. Безпосередня підготовка до конкурсу ніяк не сприяє формування ПК-5. Проте, в якості призів, переможці досить часто отримують право стажування на провідних підприємствах індустрії моди, де вони можуть навчитися розбиратися в функціях і завданнях структурних підрозділів

підприємства, освоїти навички роботи з нормативними документами тощо.

6. У процесі конкурсній діяльності активно формується ще одна професійна компетенція, пов'язана з викладацькою діяльністю. Робота зі створення конкурсних колекцій та їх демонстрації на подіумі дозволяє отримати навички, пов'язані з викладацькою діяльністю в дитячому театрі моди (навчання дітей основам композиції, колірної гармонії, основам виготовлення одягу, постановка дефіле тощо).

Досить тривалий досвід участі в конкурсній діяльності дозволяє зробити припущення про те, що подібні заходи, завдяки жорстким умовам конкурсного відбору, дають можливість в обмежених часових рамках якісно формувати у майбутніх дизайнерів не тільки професійні, а й деякі загальнокультурні компетенції.

Наприклад, прагнення до саморозвитку, підвищення своєї кваліфікації і майстерності, вміння критично оцінювати свої достоїнства і недоліки, намітити шляхи і вибрати засоби самовдосконалення, усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, висока мотивація до виконання професійної діяльності. Професійний конкурс дизайнерського майстерності – це завжди студент має можливість продемонструвати свою колекцію в форматі дефіле, відчути себе головною дійовою особою.

Часто, вигляд колекції на сцені, в атмосфері конкурсу, справляє сильне враження навіть на її автора, піднімаючи в його очах престиж професії. Контактуючи зі студентами інших профільних ВНЗ в конкурсному середовищі, спостерігаючи за їхньою роботою, учасники отримують можливість адекватно оцінювати рівень власного професіоналізму, обмінюватися досвідом, що є потужним стимулом до саморозвитку та самовдосконалення.

Важливу роль відіграють широкі професійні перспективи, які відкриваються перед переможцями престижних конкурсів – різноманітні стажування на зарубіжних та українських підприємствах модної індустрії, контракти із виробниками модного одягу та інші цікаві пропозиції.

Досвід роботи показує, що в ході позааудиторної підготовки до конкурсів у студентів активно формується творча самостійність, професійна підготовка майбутніх дизайнерів здійснюється на більш високому рівні. Студенти, які брали участь в різних конкурсах стають значно більш успішними в навчанні, професійно більш компетентними і затребуваними підприємствами модної індустрії. У них активно проявляється творча індивідуальність, поступово формується власний стиль, тренується самостійність, здатність до конкурентної боротьби. Найдинамічніше розвиваються креативні здібності, підвищується впевненість у власних силах, швидше формується відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити наступні висновки:

Студентські конкурси дизайнерів і модельєрів є освітнім простором, в якому активно відбувається формування загальнокультурної та професійної компетенцій, інтегруючих знання, вміння і навички декількох професійних сфер: гуманітарної, художньої, технічної, економічної.

Підготовка до участі в конкурсі є найбільш ефективною формою організації позааудиторної професійно-орієнтованої діяльності студента, що значно підвищує якість професійної підготовки дизайнера костюма завдяки необхідності ефективно діяти в складних умовах невизначеності і жорстких часових рамках.

В рамках конкурсу його учасники отримують чіткі уявлення щодо обраної професії, а також унікальний практичний досвід професійної діяльності. В атмосфері конкурентної боротьби найефективніше формуються креативні здібності дизайнерів, творча самостійність і адекватна самооцінка.

Професійні конкурси дизайнерів одягу є частиною індустрії моди, в якій активно відбувається взаємодія фахівців різних її сфер, обмін професійними цінностями, що не може не сприяти якнайшвидшій адаптації студентів до майбутньої професійної діяльності.

Студенти, які брали участь в конкурсній діяльності, швидше за інших набувають професійну зрілість, творчу самостійність і відповідальність. Вони більш впевнені в собі, готові до самовдосконалення і конкурентної боротьби, а переможці отримують більш широкі, в порівнянні з іншими, можливості успішного працевлаштування. Професійна компетентність підвищується також у викладачів, які виступають керівниками студентських конкурсних проектів і також потрапляють в специфічне конкурсне середовище. Такий досвід згодом виявляється дуже корисним в процесі навчання майбутніх дизайнерів.

Використана література:

1. *Загуменнов Ю.* Особистісно зорієнтовані технології в освіті / Ю. Загуменнов, Л. Шелкович, Г. Шварц // Підручник для директора. – 2005. – С. 36-47.
2. *Дутка Г.* Фундаменталізація професійної освіти : навч. пос. / Ганна Дутка. – Київ : ВЦ УБС НБУ, 2009. – 128 с.
3. *Кримський С. Б.* Проект і проектування в сучасній цивілізації // Метод проектів : традиції, перспективи, життєві результати / С. Б. Кримський. – Київ : Вид. “Департамент” – 2003. – 500 с.
4. *Кушнір В. А.* Відображення недиз’юнктивності педагогічних явищ у процесі моделювання / Василь Кушнір // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2000. – № 1. – С. 100-106.
5. *Нікішин О.* Інноваційні підходи співпраці з підприємствами легкої промисловості / Олеся Нікішин // Профтехосвіта. – № 1 (25). – 2011. – С. 26-27.
6. *Сопільняк М. М.* Педагогічні засади організації діяльності дозвіллевої творчої майстерні студентів вищих мистецьких навчальних закладів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.06 / М. М. Сопільняк. – Київ, 2006. – 20 с.
7. *Фалько В. П.* Формирование художественно-проектной компетенции педагога профессионального обучения в области дизайна : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / В. П. Фалько. – Екатеринбург, 2009. – 188 с.

References:

1. *Zahumennov Yu.* Osobystisno zorientovani tekhnolohii v osviti / Yu. Zahumennov, L. Shelkovych, H. Shvarts // *Pidruchnyk dlia dyrektora.* – 2005. – S. 36-47.
2. *Dutka H.* Fundamentalizatsiia profesiinoi osvity : navch. pos. / Hanna Dutka. – Kyiv : VTs UBS NBU, 2009. – 128 s.
3. *Krymskyi S. B.* Proekt i proektuvannia v suchasni tsvylyzatsii // *Metod proektiv : tradytsii, perspektyvy, zhyttievi rezultaty* / S. B. Krymskyi. – Kyiv : Vyd. "Departament" – 2003. – 500 s.
4. *Kushnir V. A.* Vidobrazhennia nedyziunktyvnosti pedahohichnykh yavlyshch u protsesi modeliuvannia / Vasyl Kushnir // *Pedahohika i psykholohiia profesiinoi osvity.* – 2000. – № 1. – S. 100-106.
5. *Nikishin O.* Innovatsiini pidkhody spivpratsi z pidpriemstvamy lehkoi promyslovosti / Olesia Nikishyn // *Proftekhosvita.* – № 1 (25). – 2011. – S. 26-27.
6. *Sopilniak M. M.* Pedahohichni zasady orhanizatsii diialnosti dozvillievoi tvorchoi maisterni studentiv vyshchyykh mystetskykh navchalnykh zakladiv : avtoref. dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.06 / M. M. Sopilniak. – Kyiv, 2006. – 20 s.
7. *Falko V. P.* Formirovanie khudozhestvenno-proektnoy kompetentsii pedagoga professionalnogo obucheniya v oblasti dizayna : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.08 / V. P. Falko. – Yekaterinburg, 2009. – 188 s.

БУСЛЕНКО О. Н. Дизайнерский конкурс как метод повышения профессиональных компетенций будущего дизайнера костюма.

В статье анализируется влияние опыта конкурсной деятельности на повышение конкурентоспособности будущего дизайнера костюма. Позааудиторная деятельность студентов, которые готовятся к участию в профессиональных конкурсах дизайна, считается эффективным фактором, способствующим формированию независимости, творческой активности будущих дизайнеров костюма, их скорейшей адаптации в профессиональной среде индустрии моды. Ресурсы проектной деятельности являются основой профессиональных соревнований как средства формирования ключевых профессиональных и общекультурных компетенций.

Ключевые слова: дизайнер костюма, конкурсная деятельность, дизайн, профессиональная компетенция.

BUSLENKO O. N. Designer contest as a way of enhancing future fashion designer's professional competences.

In the article the influence of the competitive activity experience on the increase competitiveness of the future fashion designer. Extracurricular activities students to prepare for participation in professional design competitions is considered as an effective factor contributing to the formation of independence, creative activity of students, their early adaptation in professional environment of the fashion industry. The resources of the project activity are the framework of professional competitions as a means of forming key professional and general cultural competencies.

The modern professional education of the future fashion designer in high school is determined by the needs of society in expanding and diversifying the market for aesthetically expressive clothing that satisfies the sociocultural and utilitarian needs of consumers. Under the current conditions, the university is focused on the preparation of a competitive bachelor, striving for professional and personal self-development, possessing project thinking and artistic taste, capable of adapting in the modern fashion world and taking place in the profession.

It is known that the competitiveness of a bachelor is determined by the presence of general cultural and professional competences that are formed during the accumulation of knowledge, experience of practical (project) activity, awareness of one's abilities and capabilities. In this regard, the project activity is an important stage in the training of future designers, synthesizing, in addition to cognitive, theoretical and educational activities, the elements of transformational, vocational and practical. Such activities have a certain subjective and objective novelty, value. Moreover, they have a personal and social significance, contributes to a successful social and psychological entry into the profession.

Competitive activity, in turn, involves the presentation (showing) by the future designers of their own design results at festivals and competitions of various categories, which allow them to adequately assess their own professional level, develop and improve communicative abilities, broaden their horizons. Therefore, the designated types of educational and professional activities, in our opinion, are leading in the formation of professional competencies, and the process and result of design, an open demonstration of developed collections of clothing allow us to assess the level of their formation.

Keywords: *fashion designer; competitive activity; design; professional competence.*

УДК 377.031.4

Вдовенко Олена

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ КУХАРІВ-КОНДИТЕРІВ ДО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

Стаття присвячена теоретичному дослідженню педагогічних умов формування готовності кухарів-кондитерів до конкурентоспроможності в процесі навчання в професійно-технічних навчальних закладах. На основі наукових досліджень видатних вчених проаналізовано та розкрито сутність поняття “конкурентоспроможність”. Розглядаються педагогічні умови, що сприяють ефективному формуванню готовності до конкурентоспроможності кухарів-кондитерів. Доводиться, що формування якостей конкурентоспроможності в процесі навчання є другою за значенням після отримання знань, умінь і навичок складовою професійного успіху.

Ключові слова: *готовність, педагогічні умови, конкурентоспроможність, професійна підготовка, професійні здібності.*

Сьогодні надзвичайно гостро постає питання конкурентоспроможності кухарів-кондитерів на ринку праці, оскільки вони повинні впроваджувати інновації у виробничий процес та виготовляти конкурентну продукцію. Необхідне розуміння того, що за переходу до ринкових відносин головними завданнями професійно-технічних навчальних закладів є не просто підготовка кваліфікованих кухарів-кондитерів, а фахівців з високим рівнем професійних знань, умінь та навичок, фізичних та моральних якостей щодо їх застосування в конкурентному середовищі. Постає питання наскільки готові кухарі-кондитери до конкурентоспроможності. Назріла об'єктивна потреба в дослідженні педагогічних умов формування готовності кухарів-кондитерів до конкурентоспроможності.

Дослідженню готовності особистості до певного виду діяльності присвячені наукові дослідження О. Абдулліної, Е. Карпової, Н. Кічук, З. Курлянд, Н. Ничкало, О. Оглобліної, А. Семенової, Р. Хмельюк, О. Цокур, Г. Щедровицького та ін.

Результати наукових досліджень, присвячених загальним питанням професійної готовності особистості висвітлені у працях М. Болдирєва,